

TIESNEŠU DISCIPLINĀRKOLĒGIJAS LĒMUMS

Rīgā 2021.gada 30.decembrī

Tiesnešu disciplinārkolēģija šādā sastāvā: priekšsēdētājs V. Maksimovs un kolēģijas locekļi K. Berķis, I. Freimane, I. Jaungelže, I. Preisa, I. Rūķe, L. Slica un A. Šilova

rakstveida procesā izskatīja jautājumu par tiesneses Svetlanas Maršānes atstādināšanu no amata pienākumu pildīšanas disciplinārlietā, kas ierosināta ar Zemgales apgabaltiesas priekšsēdētāja 2021.gada 15.decembra lēmumu pret Zemgales apgabaltiesas tiesnesi Svetlanu Maršāni par necienīgu rīcību.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Zemgales apgabaltiesas priekšsēdētāja 2021.gada 15.decembra lēmumu (turpmāk – lēmums par disciplinārlietas ierosināšanu) pret Zemgales apgabaltiesas tiesnesi Svetlanu Maršāni ierosināta disciplinārlietā par necienīgu rīcību. Lēmumā norādīti turpmāk minētie apstākļi.

[1.1] Ministru kabineta 2021.gada 9.oktobra rīkojuma Nr. 720 „Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu” (turpmāk – rīkojums Nr. 720) 5.3.punkts noteic, ka valsts un pašvaldību institūciju (tai skaitā kapitālsabiedrību) darbinieki un amatpersonas no 2021.gada 15.novembra savus darba pienākumus var veikt tikai tad, ja viņiem ir vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikāts (turpmāk – sertifikāts). Saskaņā ar rīkojuma Nr. 720 19.punktu 5.2.apakšpunktā minēto nosacījumu attiecībā uz vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikāta iegūšanas termiņu līdz 2021.gada 15.novembrim, kā arī šā rīkojuma 5.3.apakšpunktā minēto nosacījumu par darba pienākumu veikšanu no 2021.gada 15.novembra, ja darbiniekam (amatpersonai) ir vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikāts, nepiemēro darbiniekiem (amatpersonām), kuri uzsākuši vakcināciju līdz 2021.gada 15.novembrim un ne vēlāk kā līdz 2021.gada 15.decembrim.

Saskaņā ar Tiesu administrācijas 2021.gada 11.oktobra rīkojuma Nr. 1-2/202 „Par epidemioloģiskās drošības pasākumiem tiesās Covid-19 infekcijas izplatības risku mazināšanai ārkārtējās situācijas laikā” 2.¹ 1.punktu tiesnesei bija pienākums līdz 2021.gada 5.novembrim ar tiesas priekšsēdētāja rīkojumu noteiktajai personai sniegt informāciju par spēkā esošu sadarbspējīgu vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikātu.

Zemgales apgabaltiesas tiesnese Svetlana Maršāne nav uzrādījusi Covid-19 pārslimošanas vai vakcinācijas sertifikātu.

[1.2] Tiesnese Zemgales apgabaltiesas priekšsēdētājam sniedza paskaidrojumu, ka viņai nav pārslimošanas vai vakcinācijas sertifikāta, jo rīkojuma Nr. 720 5.3.punktā noteiktais pienākums kā obligāts priekšnosacījums darba pienākumu pildīšanai nesamērīgi un nepamatoti ierobežo Latvijas Republikas Satversmē nostiprinātās cilvēka pamattiesības, tas ir

pretrunā ar Pacientu tiesību likumu un citiem normatīviem aktiem, sakarā ar ko viņa ir vērsusies Administratīvajā rajona tiesā par vispārīgā administratīvā akta, kas noteikts rīkojuma Nr. 720 5.3.punktā, atzīšanu par spēkā neesošu attiecībā pret tiesnesi.

[1.3] Izvērtējis tiesneses paskaidrojumus, Zemgales apgabaltiesas priekšsēdētājs atzina, ka tiesneses rīcībā, neizpildot rīkojuma Nr. 720 5.3.punktu, neuzrādot vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikātu, ir konstatējama necienīga rīcība, kas ir pamats disciplinārlietas ierosināšanai pret tiesnesi.

[1.4] Lēmumā izteikts lūgums, pamatojoties uz Tiesnešu disciplinārbildības likuma 1.panta pirmās daļas 3.punktu un likuma „Par tiesu varu” 84.panta pirmo daļu izskatīt jautājumu par tiesneses atstādināšanu no amata pienākumu pildīšanas.

Motīvu daļa

[2] No lēmuma par disciplinārlietas ierosināšanu pamatojuma secināms, ka tajā konstatētais pārkāpums saistīts ar to, ka tiesnese nav izpildījusi rīkojuma Nr. 720 5.3.punktu, kas noteic, ka ārkārtējās situācijas laikā valsts un pašvaldību institūciju (tai skaitā kapitālsabiedrību) darbinieki un amatpersonas no 2021.gada 15.novembra savus darba pienākumus var veikt tikai tad, ja viņiem ir vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikāts. Proti, tiesneses rīcībā, neuzrādot vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikātu, ir konstatēta necienīga rīcība, jo tiesnese nav pildījusi normatīvo aktu prasības.

[3] Tiesnešu disciplinārās atbildības likuma 5.panta 1.¹daļa noteic, ka pēc disciplinārlietas saņemšanas Tiesnešu disciplinārkolēģija nekavējoties rakstveidā izskata jautājumu par tiesneša atstādināšanu.

Likuma „Par tiesu varu” 84.panta pirmā daļa paredz, ja disciplinārlieta pret tiesnesi ierosināta par pārkāpumu, kas nav savienojams ar tiesneša statusu, Tiesnešu disciplinārkolēģija pēc savas iniciatīvas vai disciplinārlietas ierosinātāja priekšlikuma var atstādināt tiesnesi no amata pienākumu pildīšanas Tiesnešu disciplinārās atbildības likumā noteiktajā kārtībā. Savukārt minētā panta 2.¹daļa paredz, ka šā panta pirmajā daļā minētajā gadījumā tiesnesi atstādina no amata pienākumu pildīšanas līdz dienai, kad stājas spēkā galīgais lēmums lietā. Par galīgo lēmumu lietā ir uzskatāms: 1) lēmums par disciplinārlietas izbeigšanu vai Tiesnešu disciplinārkolēģijas lēmums aprobežoties ar disciplinārlietas izskatīšanu sēdē, neuzliekot disciplinārsodu; 2) lēmums par disciplinārsoda uzlikšanu; 3) lēmums kriminālprocesā, ar kuru tiesnesis ir ieguvis procesuālo statusu — persona, kurai ir tiesības uz aizstāvību; 4) Saeimas lēmums par tiesneša atcelšanu no amata gadījumā, kad ierosināts Saeimai tiesnesi atcelt no amata.

No minētajām tiesību normām izriet, ka lēmumam par tiesneša atstādināšanu no amata pienākumu pildīšanas ir pagaidu noregulējuma raksturs, jo tas ir spēkā līdz dienai, kad stājas spēkā galīgais lēmums lietā. Turklāt tiesnesi var atstādināt no amata pienākumu pildīšanas tikai par tādu pārkāpumu, kas nav savienojams ar tiesneša amata statusu. Līdz ar to vispirms ir jāvērtē, vai ir pamats pirmšķietami atzīt, ka lēmumā par disciplinārlietas ierosināšanu norādītie pārkāpumi ir tādi, kas nav savienojami ar tiesneša statusu.

[4] Rīkojums Nr. 720 noteic īpašu regulējumu attiecībā uz personu nodarbinātību, kas ietekmē gan darba devēja, gan darbinieku (amatpersonu) tiesības un pienākumus ārkārtējās

situācijas laikā. Tajā skaidri noteiktas pakalpojumu jomas, kur pakalpojumu un līdz ar to arī personu nodarbināšanu var īstenot tikai tad, ja persona uzrāda vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikātu, tostarp valsts un pašvaldību institūcijas. Līdz ar to arī tiesnešiem ir saistoša rīkojuma Nr. 720 5.3.punkta prasība veikt darba pienākumus tikai tad, ja ir vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikāts.

Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma II¹ nodaļas „Epidemioloģiskā drošība darba vidē” 7.³panta otrā daļa noteic, ja darbinieks (amatpersona) nav ieguvis vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikātu, kas nepieciešams darba (amata, dienesta) pienākumu pildīšanai, tas ir pietiekams pamats uzskatīt, ka attiecīgā persona neatbilst veicamajam darbam (amatam). Turpmākajās minētā panta daļās ir paredzēts, kā jārikojas darba devējam minētajā gadījumā. Savukārt Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 7.²panta otrā daļa noteic, ka par darba devēju šīs nodaļas izpratnē uzskatāma arī valsts institūcija vai amatpersona, kas ieceļ amatā šā likuma 7.³pantā minētās amatpersonas.

Prasība par vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikātu attiecas uz visiem Latvijas Republikas Satversmē noteiktajiem konstitucionālajiem orgāniem, kas īsteno valsts funkcijas – likumdošanu, izpildu funkciju un tiesu varu. Taču minētajās tiesību normās ir noteikts tiesiskais mehānisms, kas ir piemērojams tikai valsts pārvaldes iestādēm situācijā, kad darbinieks (amatpersona) nav ieguvis vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikātu. Taču nav normatīvā regulējuma, kas noteiktu, kurai institūcijai un kādā kārtībā jārikojas gadījumā, ja tiesnesis nav ieguvis vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikātu. Uz to norāda, pirmkārt, tas, ka attiecībā uz Saeimas deputātiem un pašvaldību deputātiem tika pieņemts speciāls regulējums – likums „Par pagaidu papildu prasībām Saeimas deputātu un pašvaldību domju deputātu darbam”. Otrkārt, ja vadāmies no Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 7.²panta otrās daļas, par darba devēju, kas var lemt par amatpersonas atstādināšanu utt., ir uzskatāma valsts institūcija, vai amatpersona, kas ieceļ amatā attiecīgo amatpersonu. Saskaņā ar likuma „Par tiesu varu” normām tiesnešus amatā ieceļ Saeima, bet pārceļ citā tā paša līmeņa vai augstāka līmeņa tiesā Tieslietu padome. Arī Tieslietu padome 2021.gada 29.oktobrī sniegtajā Viedoklī par tiesu sistēmas un tai piederīgo amatpersonu darba pienākumu veikšanu ārkārtējās situācijas laikā ir norādījusi, ka tiesneša amatu, tam izvirzāmās prasības, atbrīvošanu vai atstādināšanu no amata regulē Latvijas Republikas Satversme un likums „Par tiesu varu”. Ja tiesnesis pēc šā gada 15.novembra nevar uzrādīt Covid-19 vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikātu, var iestāties tikai tādas tiesiskās sekas, kas paredzētas Latvijas Republikas Satversmē un likumā „Par tiesu varu”.

Tiesnešu disciplinārkolēģijas pilnvaras un kompetence ir noteikta Tiesnešu disciplinārās atbildības likumā. Saskaņā ar šā likuma 2.panta pirmo daļu Tiesnešu disciplinārkolēģija izskata lietas par rajonu (pilsētu) tiesu, apgabaltiesu un Augstākās tiesas tiesnešu disciplinārajiem pārkāpumiem. Līdz ar to Tiesnešu disciplinārkolēģija var lemt par tiesneša atstādināšanu tikai izskatāmās disciplinārlietas ietvaros un saistībā ar konkrētu disciplinārpārkāpumu. Tai nav kompetences lemt par tiesneša atstādināšanu, pamatojoties uz Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma normām.

[5] Tiesnešu disciplinārkolēģija atzīst, ka lēmums par disciplinārlietas ierosināšanu nesatur pamatojumu, kāpēc pārkāpums ir tik smags, ka nav savienojams ar tiesneša amatu. Ņemot vērā, ka lēmuma par disciplinārlietas ierosināšanu pamatojums neliecina par tādu pārkāpumu, kas nav savienojams ar tiesneša statusu, Tiesnešu disciplinārkolēģija secina, ka

pašreiz nav konstatējams tiesisks pamats tiesneses atstādināšanai no amata.

Viens no priekšnoteikumiem ieņemt tiesneša amatu saskaņā ar likuma „Par tiesu varu” 51.panta pirmās daļas 4.punktu ir nevainojama reputācija. Arī Tiesnešu ētikas kodeksa preambulā ir norādīts, ka tiesnesim ir jābūt ar nevainojamu reputāciju. Savukārt 2.kanonā ir norādīts, ka tiesnesis ciena un ievēro likumu, godprātīgi un ar cieņu attiecas pret savu amatu, amata pienākumiem, procesa dalībniekiem, kolēģiem un sabiedrību kopumā.

Kā jau tika minēts, disciplinārlieta ir ierosināta par necienīgu rīcību, kas tiek saistīta ar faktu, ka tiesnese nav ievērojusi rīkojuma Nr.720 5.3.punktu, proti, nav uzrādījusi vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikātu, kas ir priekšnoteikums darba pienākumu veikšanai no 2021.gada 15.novembra. Līdz ar to minētās prasības neievērošana ir aplūkojama arī tiesneša nevainojamas reputācijas kontekstā.

Saskaņā ar likuma „Par tiesu varu” 91.²panta 1.punktu viena no Tiesnešu ētikas komisijas funkcijām ir pēc Tiesnešu disciplinārkolēģijas pieprasījuma sniegt atzinumu par ētikas normu interpretāciju un pārkāpumiem.

Ņemot vērā minēto, disciplinārlietas izlemšanai Tiesnešu disciplinārkolēģija uzskata par nepieciešamu lūgt Tiesnešu ētikas komisijai atzinumu par minēto ētikas normu interpretāciju un tiesneses pārkāpumu, proti, vai tiesneses pārkāpums ir vērtējams kā necienīga rīcība un vai šis pārkāpums rada pamatu uzskatīt, ka tiesnesei nav nevainojamas reputācijas.

[6] Ievērojot iepriekš minēto, Tiesnešu disciplinārkolēģija secina, ka pirmšķietami nav pamata tiesneses atstādināšanai no amata pienākumu pildīšanas līdz dienai, kad stājas spēkā galīgais lēmums lietā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Tiesnešu disciplinārās atbildības likuma 5.panta 1.¹daļu un 5.¹pantu, Tiesnešu disciplinārkolēģija

nolēma

Neatstādināt Zemgales apgabaltiesas tiesnesi Svetlanu Maršāni no amata pienākumu pildīšanas līdz dienai, kad stājas spēkā galīgais lēmums lietā.

Lūgt Tiesnešu ētikas komisijai sniegt atzinumu, vai tas, ka Zemgales apgabaltiesas tiesnese Svetlana Maršāne nav ievērojusi rīkojuma Nr. 720 5.3.punktu, proti, nav uzrādījusi vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikātu, ir vērtējams kā necienīga rīcība un vai šis pārkāpums rada pamatu uzskatīt, ka tiesnesei nav nevainojamas reputācijas.

Lēmums nav pārsūdzams un stājas spēkā tā pieņemšanas brīdī.

Kolēģijas priekšsēdētājs

V. Maksimovs

Kolēģijas locekļi

K. Berķis

I. Freimane

I. Jaungēlže

I. Preisa

I. Rūķe

L. Slica

A. Šilova

DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR
LAIKA ZĪMOGU